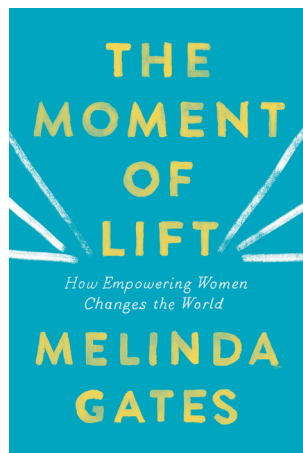

miljardair met

Wereldwijd zijn er miljoenen vrouwen die wel willen, maar niet zelf kunnen beslissen over het krijgen van kinderen. Tijdens haar reizen voor de Bill and Melinda Gates Foundation had **Melinda Gates** (1964) mooie en hartverscheurende ontmoetingen, die ze beschrijft in haar boek *The Moment of Lift*. OPZIJ sprak met de filantroop over het empoweren van vrouwen, en waarom anticonceptie essentieel is in de strijd tegen armoede.

DOOR **MARLEEN HOGENDOORN**

een missie

De boektitel, *The Moment of Lift*, verwijst naar haar herinnering van de lancering van de Apolloraket. Haar vader was als ruimtevaartingenieur verbonden aan dat project. “Ik kreeg daar kippenvel van – vooral van het moment waarop de motoren starten, de grond trilt en de raket zich langzaam verheft,” zo schrijft ze in haar boek. Later gebruikt ze deze metafoor voor de verheffing of *empowering* van vrouwen. “In de twintig jaar dat ik de wereld rondreisde voor het werk voor de stichting die ik samen met mijn man Bill heb opgericht, heb ik mij altijd afgevraagd: hoe kunnen we een ‘moment of lift’ tot stand brengen voor mensen, en dan in het bijzonder voor vrouwen? Want als je vrouwen verheft, verhef je de mensheid. En hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen vrouwen wil verheffen? Want soms volstaat het om hen niet langer te onderdrukken.” Haar missie als voorvechter van vrouwenrechten begon dan ook met geboortebepanking.

480 uur onbetaalde arbeid

In haar boek beschrijft ze de vele ontmoetingen die ze had tijdens de reizen over alle continenten voor de *Bill and Melinda Gates Foundation*. Een ontmoeting die haar altijd bij zal blijven vond plaats in Tanzania, tijdens de reis die ze samen met haar dochter Jenn maakte. “Daar ontmoette ik Anna, een vrouw die zo’n indruk op mij maakte dat ik haar foto thuis heb staan, op een plek waar ik hem elke dag kan zien. Jenn en ik hebben een paar nachten doorgebracht met Anna en haar man

Sanare bij hun thuis in de buurt van de Kilimanjaro,” zo vertelt ze. “Hoewel ik met onze stichting veel tijd in ontwikkelingslanden doorbracht, had ik nog nooit zo lang bij een gezin thuis gelogeed. Ik hoopte zo beter inzicht te krijgen in het dagelijkse leven, want dat vertellen de boeken of rapporten je niet. Zoals verwacht leerde ik daar veel van. Ik wist dat vrouwen degenen zijn die koken, schoonmaken en verzorgen. Maar de intensiteit van dat werk was een openbaring. Door Anna te volgen, begon ik na te denken over de hoeveelheid tijd die vrouwen aan dit werk spenderen, en hoe de taken van de dag de dromen van hun leven kunnen doden. Toen ik thuiskwam deed ik wat onderzoek en leerde ik dat vrouwen in elk land op aarde meer van het werk in huis doen dan mannen. Er is geen land waar de ‘gap’ nul is. In de VS bedraagt het ongeveer 90 minuten per dag. Bij jullie in Nederland is dat 79 minuten. Dat betekent dat de gemiddelde Nederlandse vrouw elk jaar ongeveer 480 uur meer aan onbetaalde arbeid besteedt dan de gemiddelde Nederlandse man. Dat is een hoop tijd voor andere belangrijke zaken.”

Verhalen over kindbruiden van nog geen tien jaar oud, vrouwen die worden mishandeld door hun man, vrouwenbesnijdenis en een vrouw die haar vroeg om haar twee weken oude baby mee te nemen want ‘alleen dan had haar kind een toekomst’. Zomaar wat voorbeelden van de hartverscheurende ontmoetingen die Gates heeft tijdens haar reizen. “De reizen kunnen me heel verdrietig maken. Ik ben getuige geweest van afschuwelijk lijden. Wegkijken is natuurlijk makkelijker, maar het verbetert de wereld niet. Je moet bereid zijn om je hart te laten breken.” Of ze ooit gedacht heeft te stoppen met de reizen? “Zeker. Er waren uitzichtloze momenten. Maar uiteindelijk wilde ik me juist door deze momenten meer inzetten. Ik zie het als mijn taak om mijn deel te doen. Ik heb geaccepteerd dat ik mijn hart moet laten breken door problemen die ik niet kan oplossen, en mensen die ik niet kan helpen. En bovenal om optimistisch te blijven.”

Gelukkig seksleven

Gelukkig waren er ook mooie of zelfs grappige reisverhalen. Zo zag ze in Senegal hoe de mannen meehielpen met de huishoudelijke taken: hout halen, water putten en zorgen voor de kinderen. Ze vroeg een van de mannen waarom hij hielp. Zijn antwoord: “Het is zwaar werk voor je rug. Mannen zijn sterker, mannen zouden het moeten doen. En ik wil niet dat mijn vrouw zo moe wordt. Onze vrouwen waren altijd moe, en als mijn vrouw minder moe is, is ze gelukkiger en hebben we een beter seksleven.” Gates vertelt dat ze deze anekdote op veel plekken ter wereld gebruikt en dat er overal hard om gelachen wordt. Toch blijft ze realistisch. “Desondanks hebben vrouwen nergens echte gelijkheid bereikt. De barrières zijn in elk land weer anders. Dat is een van de redenen waarom ongelijkheid zo moeilijk is om te bestrijden. Het probleem is nooit overal hetzelfde, dus de oplossing ook niet.”

Dagdromen achter de computer

Melinda Gates werd geboren in Dallas, Texas. Na de katholieke meisjesschool studeerde ze aan de Duke University en behaalde twee bachelorsdiploma's in de informatica en economie. Een jaar later haalde ze haar Master of Business Administration. "Tegen de tijd dat ik naar de universiteit ging, wist ik dat ik dol was op computers en coderen. Mijn vader was ingenieur lucht- en ruimtevaart, en we waren een van de eerste families met een computer thuis. Ik heb ook geluk gehad op school. Ik had een wiskundeleraar, mevrouw Bauer, die mijn school overtuigde om een paar computers te kopen, zodat de leerlingen konden leren coderen. Een van de eerste dingen die ik ooit programmeerde, was een smiley die over het scherm bewoog op een Disney-nummer. Tijdens die uren achter de computer begon ik te dromen over een carrière in de techniek. Ik kon voorspellen dat computers de wereld gingen veranderen, en daar wilde ik deel van uitmaken."

Na haar afstuderen ging ze aan de slag bij Microsoft. Het was een mannenbolwerk en daardoor niet altijd even makkelijk voor haar. "Ik was de enige vrouw. Ik overwoog om weg te gaan bij Microsoft. Maar

'Je moet bereid zijn om je hart te laten breken'

voor ik dat zou doen, besloot ik dat ik eerst een tijdje moest proberen om gewoon mezelf te zijn. Het werkte. Ik was veel gelukkiger en daardoor ook een betere manager. Ik heb heel veel geweldige mensen kunnen werven voor mijn team, mannen en vrouwen. Mijn tijd bij Microsoft werd gemakkelijker gemaakt doordat mijn bazen en collega's me ondersteunden. Dat is mijn advies aan iedereen die wil groeien in een carrière: omring

jezelf met mensen die in je geloven en investeren in je succes. Als je die in je huidige werkomgeving niet hebt, overweeg dan een verandering aan te brengen."

Empoweren dus. Dat is volgens haar ook de manier om meer vrouwen de technologie-branche in te krijgen. "Er is sprake van een enorme genderkloof in de technologie, zoals de meeste mensen inmiddels wel weten. Toen ik in 1987 afstudeerde aan Duke was 35 procent van de studenten Computer Science in de Verenigde Staten vrouw. Vandaag is het 19 procent. In Nederland zijn er slechts 30 vrouwen voor elke 100 mannen in het STEM-onderwijs. Als we meer vrouwelijke technologen willen aantrekken, denk ik dat we toe moeten naar technologie die is ontworpen met het oog op vrouwen en meisjes. Dat kan vele vormen aannemen, bijvoorbeeld programma's die gericht zijn op het helpen van jonge meiden naar een toekomst in de tech. Maar ook het opnieuw ontwerpen van universitaire studies, om zo verschillende studenten aan te trekken. Of tech-werkplekken die vrouwen verwelkomen. En financiering voor vrouwelijke ondernemers. In de Verenigde Staten gaat slechts 2 procent van de durfkapitaalfinanciering naar door vrouwen geleide bedrijven. Dat is toch belachelijk?"

De vooruitgang versnellen

"De komende jaren zullen we ons met de Bill and Melinda Gates Foundation blijven richten op het ondersteunen van 's werelds armste mensen. Uit onderzoek blijkt dat de armste mensen van de wereld

zich voornamelijk bevinden in een paar landen in Sub-Sahara Afrika, die toevallig jonge, bloeiende bevolkingsgroepen hebben. "Met zoveel mensen die worden geboren in landen met beperkte kansen, zal investeren in de gezondheid en het onderwijs van deze jongeren cruciaal zijn. Als onderdeel van onze investeringen in de gezondheid van jongeren, zullen we ook investeren in het waarborgen van toegang tot voorbehoedsmiddelen. "Anticonceptiemiddelen zijn een van de grootste anti-armoede-innovaties die de wereld ooit heeft gezien. Op individueel niveau maken anticonceptiemiddelen het leven van een vrouw beter door haar gezondheid te beschermen en haar te helpen controle te behouden over haar toekomst. Op macroniveau zetten ze economieën om. Er is geen land in de afgelopen vijftig jaar dat zichzelf heeft ontwikkeld van lage-inkomensland naar middeninkomensland zonder de toegang tot voorbehoedsmiddelen uit te breiden."

Het moet wel dubbel zijn voor Gates om je zo in te zetten voor anticonceptie, terwijl president Trump in haar eigen land de hulpprogramma's voor vrouwen in ontwikkelingslanden heeft stopgezet. Daarop reageert ze fel: "Ik maak me ernstige zorgen over het beleid van onze huidige overheid. Ik hoop dat deze regering en het Amerikaanse Congres zullen samenwerken om de gezondheid en empowerment van vrouwen en meisjes een prioriteit op de agenda te maken, in zowel binnen- als buitenland. Maar wat er ook gebeurt, gezinsplanning blijft missiekritisch voor mij en onze stichting".

'Een van de eerste dingen die ik ooit programmeerde, was een smiley die over het scherm bewoog op een Disney-nummer'

Als voorvechter van vrouwenrechten is haar doel gelijkheid voor vrouwen. Zouden haar drie dochters dat ooit echt gaan ervaren? Ze denkt even na en antwoordt: "Well, als je naar de gegevens kijkt, dan zal het huidige tempo van vooruitgang in de Verenigde Staten constant blijven. Dan is het antwoord 'nee'. Maar ik denk niet dat dit tempo constant zal blijven. Ik denk dat er na de beweging van #MeToo wereldwijd een enorme vraag is naar gendergelijkheid. Dus ik ga er alles aan doen om die vooruitgang te versnellen." ○

De Bill and Melinda Gates Foundation werd in 1999 opgericht en is inmiddels de grootste charitatieve instelling op aarde met zo'n veertig miljard dollar. Melinda en Bill werden in 2005 door Time verkozen tot Person of the Year - samen met Bono. Forbes zette haar in 2017 op de derde plek van 100 Most Powerful Women. En afgelopen mei plaatste Fortune het koppel op de cover als nummer een van de Greatest Leaders List. Haar foundation doneerde onder meer aan She Decides van Lilianne Ploumen en Girls Not Brides waarvan Mabel van Oranje voorzitter is.